

PREVOD ČLANKA PHILIPA PULLMANA: Otroci potrebujejo umetnost in zgodbe in glasbo prav toliko kot potrebujejo ljubezen in hrano in svež zrak in igro.

(Prejemnik spominske nagrade Astrid Lindgren 2005)

Če otroku ne damo hrane, je škoda hitro vidna. Če otroku ne nudimo svežega zraka in igre, je škoda vidna, vendar ne tako hitro. Če otroku ne nudimo ljubezni, pa škoda mogoče ne bo vidna več let, ampak je pa dolgotrajna.

Ampak, če otroku ne nudimo umetnosti in zgodb in poezije in glasbe, škoda ni tako enostavno vidna. Ampak je tam. Telesa so dovolj zdrava; lahko tečejo in skačejo in plavajo in lačno jedo in povzročajo ogromno hrupa, kot so otroci to vedno počeli, ampak nekaj manjka.

Res je, da nekateri ljudje odrastejo in nikoli niso imeli stika s kakršnokoli umetnostjo, in tudi živijo popolnoma srečno in dragoceno življenje, in v njihovih domovih ni knjig, in niso pretirani ljubitelji slik, in ne vidijo smisla v glasbi. No, to je vse v redu. Poznam take ljudi. So dobri sosede in koristni državljani.

Toda nekateri ljudje, nekje na poti v njihovem otroštvu ali mladosti ali morda celo v visoki starosti, pridejo na pot nečemu takemu, o čemer niso niti sanjali. Zanje je to tako tuje kot temna stran lune. Vendar nekega dne slišijo glas na radiu, ki bere pesem ali gredo mimo hiše, kjer nekdo igra klavir ali vidijo plakat z določeno slikarijo na steni nekoga in jih zadane kot piš, tako močno, a nežno, da se jim zvrta. Ničesar jih ni pripravilo na to. Kar naenkrat spoznajo, da so polni lakote, saj se jim pred minuti ni niti sanjalo o tem; lakoto po nečem sladkem in okusnem, da jim skoraj zlomi srce. Skoraj zajočejo, počutijo se žalostni in veseli in osamljeni in dobrodošli v tej popolnoma novi in čudni izkušnji, in obupno si želijo bližje poslušati radio, obstanejo pred oknom, ne morejo odmakniti oči od plakata. Želeli so si to, potrebovali so to kot sestradena oseba potrebuje hrano, in sploh niso vedeli. Sanjalo se jim ni.

Tako je za otroka, ki potrebuje glasbo ali sliko ali poezijo na katero slučajno naleti. Če tega slučaja ni bilo, se mogoče s tem ne bi nikoli srečali, lahko bi minilo celo njihovo življenje v stanju kulturne lakote in še vedeli ne bi.

Posledice kulturne lakote niso dramatične in nenadne. Niso lahko vidne.

In kot sem rekel, nekateri ljudje, dobri ljudje, prijazni prijatelji, ustrežljivi državljani, tega nikoli niso doživeli, so popolnoma izpolnjeni brez tega. Če bi vse knjige in vsa glasba in vse slike na svetu izginile čez noč, ne bi čutili nič hudega, ne bi niti opazili.

Vendar lakota obstaja v mnogih otrocih in pogosto ni nikoli zadovoljena, ker ni bila nikoli zbudjena. Mnogo otrok vsepovsod po svetu stradajo nečesa, kar hrani in neguje dušo na način, kot nobena druga stvar.

Pravimo, da ima vsak otrok pravico do hrane, zatočišča, izobrazbe, zdravstvene nege itd. razumeti moramo, da ima vsak otrok pravico do izkustva kulture. V polnosti moramo razumeti, da bodo otroci brez pesmi in slik in glasbe, stradali.

Napisal Philip Pullman za 20 letnico Spominske nagrade Astrid Lindgren, leta 2012.

Jasmina Robnik Poličnik